edu

ČESKÝ JAZYK

s řešením!

Pracovní list: Příslovía ustálená slovní spojení

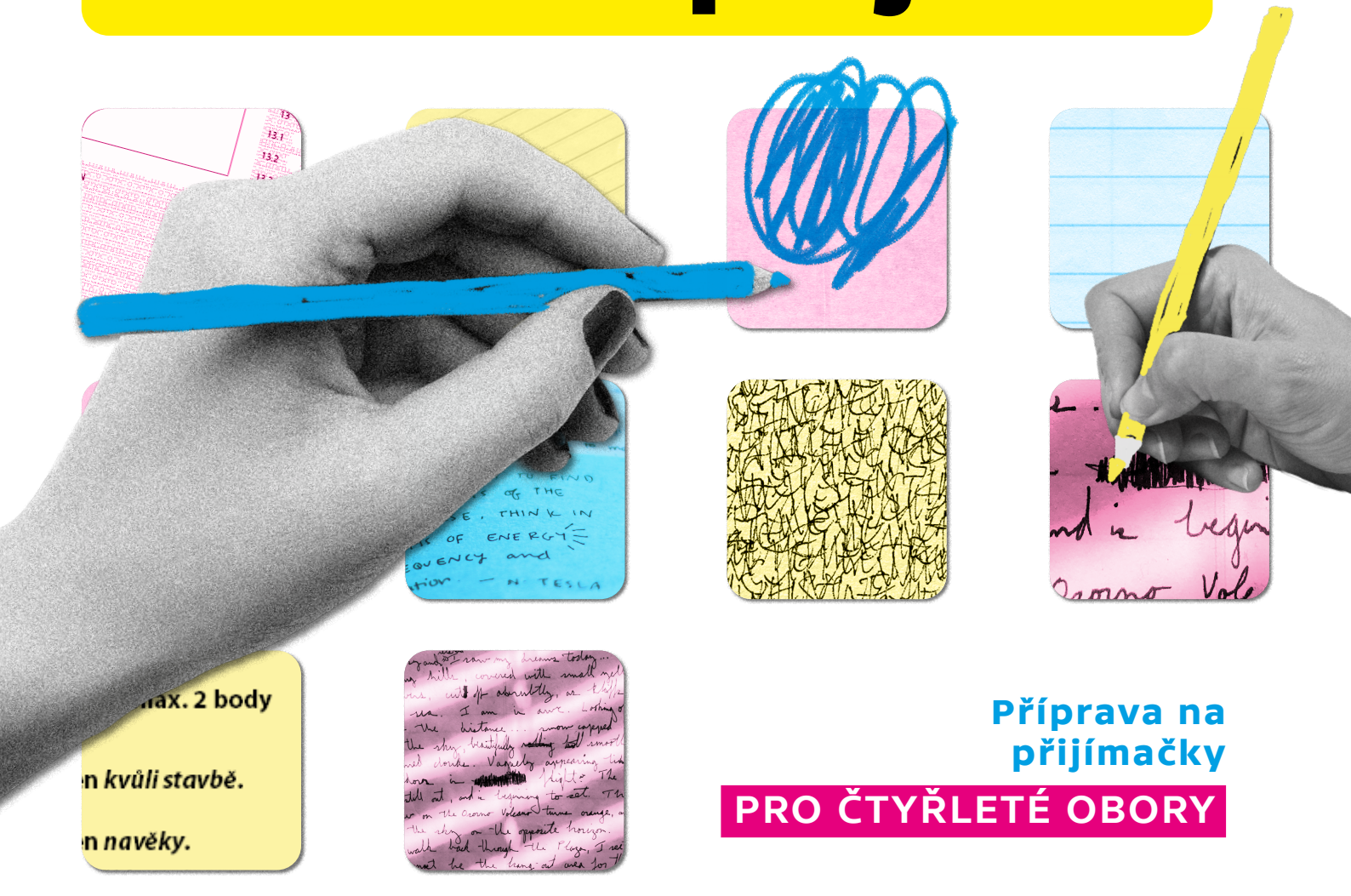

Příprava na přijímačky

PRO ČTYŘLETÉ OBORY

SEZNAM PŘÍSLOVÍ A USTÁLENÝCH SLOVNÍCH SPOJENÍ

Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.

Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.

Kam vítr, tam plášť.

Každý pes jiná ves.

Host do domu, Bůh do domu.

Dvakrát měř, jednou řež.

Pýcha předchází pád.

Líná huba, holé neštěstí.

Tichá voda břehy mele.

Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.

Stokrát nic umořilo osla.

Káže vodu, pije víno.

Kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde.

Je to jako hrách na stěnu házet.

Co oči nevidí, srdce nebolí.

Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán.

Sejde z očí, sejde z mysli.

Pes, který štěká, nekouše.

Darovanému koni na zuby nekoukej.

Lepší vrabec v hrsti než holub na střeše.

Ranní ptáče dál doskáče.

Zase je oheň na střeše.

Lež má krátké nohy.

Rozuměl tomu jako koza petrželi.

Bez práce nejsou koláče.

Není kouře bez ohně.

Na každém šprochu pravdy trochu.

SEZNAM PŘÍSLOVÍ A USTÁLENÝCH SLOVNÍCH SPOJENÍ

Chytrému napověz, hloupého kopni.

Oko za oko, zub na zub.

Bližší košile nežli kabát.

Co je v domě, není pro mě.

Boží mlýny melou pomalu, ale jistě.

Co je šeptem, to je čertem.

Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek.

Co na srdci, to na jazyku.

Jablko nepadá daleko od stromu.

Žádný učený z nebe nespadl.

Co se škádlívá, rádo se mívá.

Hlad je nejlepší kuchař.

Chybami se člověk učí.

Hlad je převlečená žízeň.

Zvyk je železná košile.

Zakázané ovoce chutná nejlépe.

Kam nechodí slunce, tam chodí lékař.

Zadarmo ani kuře nehrabe.

Výjimka potvrzuje pravidlo.

Všude dobře, doma nejlépe.

Vlk se nažral a koza zůstala celá.

Vrána k vráně sedá.

Koho chleba jíš, toho píseň zpívej.

V nouzi poznáš přítele.

Účel světí prostředky.

Podáš prst a chtějí celou ruku.

Trpělivost růže přináší.

SEZNAM PŘÍSLOVÍ A USTÁLENÝCH SLOVNÍCH SPOJENÍ

Tonoucí se stébla chytá.

Těžko na cvičišti, lehko na bojišti.

V nejlepším se má přestat.

Kovářova kobyla a ševcova žena chodí bosa.

Šaty dělají člověka.

Sytý hladovému nevěří.

Ševče, drž se svého kopyta!

Strach má velké oči.

Starého psa novým kouskům nenaučíš.

Stará láska nerezaví.

Dvakrát nevstoupíš do stejné řeky.

S jídlem roste chuť.

S poctivostí nejdál dojdeš.

Jedna vlaštovka jaro nedělá.

Ráno moudřejší večera.

Kdo seje vítr, sklidí bouři.

Přijít s křížkem po funuse.

Když se dva perou, třetí se směje.

Když se kácí les, lítají třísky.

Práce kvapná málo platná.

Potrefená husa nejvíc kejhá.

Pod svícnem je největší tma.

Po bitvě je každý generál.

Mezi slepými jednooký králem.

Nesuď knihu podle obalu.

Není všechno zlato, co se třpytí.

PROCVIČOVÁNÍ USTÁLENÝCH SLOVNÍCH SPOJENÍ A PŘÍSLOVÍ

Na vynechaná místa (*****) v českých ustálených slovních spojeních doplňte příslušné slovo nebo slova v náležitém tvaru.

1. Jakub Jakub chodil s Denisou skoro dva roky, ale pořád se hádali, až se nakonec rozešli. Když se pak dali zpátky dohromady, všichni je varovali, že jejich vztah bude stejně divoký jako předtím. Oba ale dospěli, Jakub změnil práci a nakonec z toho bylo šťastné partnerství. Jak se říká, dvakrát nevstoupíš do stejné ********.

2. Sedla jsem si do lavice přímo u katedry a celý test jsem bez problémů opsala z taháku. Věděla jsem, že pod ******* je největší tma.

3. Honza byl problémový kluk, který šel z průšvihu do průšvihu. Nejhorší bylo, když se dal dohromady s Mírou, mladým chuligánem ze sousedního domu. Ani jsem se tomu nedivil, protože ******* k ******* sedá.

4. Každý den jsem na Žofii čekal před školou a nedal jsem se odbýt její lhostejností. Stál jsem tam v dešti, v mrazu i v horkém slunci. Nakonec se přeci jen rozhodla, že mě vyslechne. Věděl jsem, že trpělivost ******* přináší.

5. Monika a Silva byly na táboře nerozlučné kamarádky. Ke konci pobytu si slíbily, že si budou denně psát a za rok navážou na své přátelství. Po návratu domů si ale ani jedna z nich na psaní nevzpomněla. Sejde z *******, sejde z mysli.

6. Marta měla nádherný dům, ale to vybavení! V obývacím pokoji byl zelený gauč, modré a hnědé křeslo, moderní stolek a starožitná almara. Neměla žádný vkus, prostě každý ******* jiná ves.

7. Dovolenou jsme si užívali, moře bylo perfektní a počasí nám přálo. Po třech týdnech jsme se ale už těšili na odlet. Všude *******, doma *******.

8. Jirkův otec seděl už dva roky ve vězení za pojistné podvody. Jirka měl co chvíli nový telefon nebo počítač, i když peněz měl pomálu. Bylo jasné, že ******* nepadlo daleko od *******.

9. Toníkova maminka pracovala jako uklízečka. Celé dny vytírala, luxovala, myla okna a starala se o perfektní čistotu všech domů v jejich ulici. Doma ale měli nepořádek, někdy i špínu a Toník jen málokdy našel ve skříni čisté oblečení. Děti se mu smály a říkaly, že kovářova ******* a ševcova žena chodí bosa.

10. Všichni kluci z party se shodli, že z obchodu utečou. Když je potom chytili, Ondra všem ubrečeně říkal, že měli zůstat a ke všemu se přiznat. Po bitvě je každý *******.

11. Dvojčata se hádala neustále. Třeba kvůli jejich oblíbenému místu u stolu byl každý den oheň na *******.

12. Ráno je ******* večera, řekla si Pavlína a rozhodla se, že dnes večer už ten příklad prostě nevypočítá, a tak se na něj vyspí a po snídani se na něj vrhne s čerstvou hlavou.

13. Na oslavě svých dvacátých narozenin jsem od dědečka dostal starou otlučenou škodovku, která sotva vyjela kopec před domem. Měl jsem obrovskou radost, i přes ty odřeniny na laku a mizerný výkon. Přece se říká, darovanému koni na ******* nekoukej.

14. Babička mi vždycky říkala, že nesmím chodit pozdě, mluvit sprostě, nahlas žvýkat a v kostele nosit čepici. Sám jsem ji ale několikrát slyšel nadávat dost nevybíravě, když se na dvoře přerazila o slepici. Babička prostě káže ******* a pije *******.

15. Na trénink dorazil ve starých kopačkách, neměl ani pořádný dres a brýle mu pořád klouzaly z nosu. Po písknutí se ale rozběhl nejrychleji ze všech, bravurně prokličkoval mezi hráči a vstřelil gól. Trenér se usmál a řekl: „Nesuď ******* podle obalu.“

16. Vanesa neměla se spolužačkami slitování. Posmívala se jejich snaze ve škole, pomlouvala jejich oblečení, nikdo a nic jí nebylo dost dobré. Na konci 9. třídy se jako jediná z nich nedostala na střední školu. Jasný příklad toho, že ******* předchází pád.

17. Po noční bojovce všechny děti vyprávěly o vodníkovi, který seděl na břehu rybníka, bláznivě se chechtal a cákal na ně vodu. Když se ale šly i s vedoucím na místo podívat ve dne, zjistily, že to byla pokroucená vrba a hejno kachen. Strach má totiž velké *******.

18. Karel běhal každý den na Petřín a zpátky s těžkým batohem na zádech. Maraton pak zaběhl jako vítr, připadal si lehký a s přehledem závod vyhrál. Zvolil dobrý trénink a řídil se heslem: Těžko na *******, lehko na *******.

19. Protože mi Jenda rozbil kolo a ani se neomluvil, schválně jsem mu na oplátku roztřískal jeho oblíbenou koloběžku. Oko za oko, ******* za *******.

20. Martina se ani jednou nepřihlásila, koukala do knížky a zdálo se, že výklad učitele ani nevnímá. Z testu ale měla jako jediná jedničku a mohla tak pro celou třídu vybrat příští výlet. Často se říká, že ******* voda břehy *******.

21. Oliver rodičům nepřiznal, že má v žákovské už tři poznámky, a raději celou stránku vytrhl. Zanedlouho ale byly třídní schůzky a učitelka mamince všechno řekla. Na Olivera se pak oba rodiče zlobili nejvíc kvůli jeho podvodu. Oliver měl vědět, že lež má ******* nohy.

22. Alena doběhla do krámu pro rohlíky, připravila snídani pro celou rodinu a stihla si ještě zopakovat angličtinu. Její bratr šel do školy v polospánku a u testu na rozdíl od ní úplně propadl. Alena mu pak řekla, že přece ranní ptáče **** *******.

23. Táta mě požádal, abych postavil stan, zatímco půjde do lesa na dřevo. Nebavilo mě to a chtěl jsem už jít za partou, rychle jsem proto napnul plachtu, ledabyle zapíchl kolíky a utekl si hrát. V noci se nám stan úplně prověsil a do rána jsme byli mokří i se spacáky. Inu, práce kvapná, málo *******.

24. S Emou jsme si špitaly v lavici schované za učebnicí a tiše se hihňaly. Paní učitelka se na nás po chvíli podívala a pronesla: „Co je šeptem, to je *******, holky už dost!“

25. Když jsem sháněl šikovného zedníka, nikdo o žádném nevěděl. Nakonec jsem si pokoj vyštukoval sám. Další den si manželka vzpomněla, že její bratranec je vyučený zedník a určitě by měl čas. Tomu tedy říkám přijít s křížkem po *******.

26. Rozhodl jsem se nalepit tapety v celé klubovně bez pomoci ostatních. Rozstříhal jsem je a nalepil, ale i když jsem jich koupil dost, na jednu stěnu mi žádné nezbyly. Špatně jsem si to rozvrhl a už to nešlo vzít zpátky. Ne nadarmo mi kluci říkali: „Dvakrát ******* a jednou *******.

27. Několikrát jsem tátovi opakovala, že mě do školy nemusí vozit a že dojedu těch pár zastávek sama. Pokaždé jen něco zamumlal a stejně šel nastartovat auto. Bylo to úplně zbytečné, stejně jako ******* na stěnu házet.

28. S Michalem jsme se znali už od školky, hráli jsme si tam vždycky jenom spolu. Když se odstěhoval, moc mě to mrzelo. Potkali jsme se znovu až na gymplu a hned jsme se do sebe zamilovali. Věděla jsem, že stará láska *******.

29. Tomáše odmala učili, aby si po příchodu domů dvakrát umyl ruce. I když Tomáš to vždycky považoval za hloupost, ve svých padesáti letech se přistihl, že to tak skutečně dělá každý den. Zvyk je železná *******.

30. Nemusíš se bát, když ti ty zlomky teď nejdou. Stačí jen pořádně trénovat, počítat je každý den a určitě se to zlepší. Je jasné, že žádný ******* z nebe nespadl.

SPRÁVNÉ ŘEŠENÍ

1. Jakub chodil s Denisou skoro dva roky, ale pořád se hádali, až se nakonec rozešli. Když se pak dali zpátky dohromady, všichni je varovali, že jejich vztah bude stejně divoký jako předtím. Oba ale dospěli, Jakub změnil práci a nakonec z toho bylo šťastné partnerství. Jak se říká, dvakrát nevstoupíš do stejné **řeky**.

2. Sedla jsem si do lavice přímo u katedry a celý test jsem bez problémů opsala z taháku. Věděla jsem, že pod **svícnem** je největší tma.

3. Honza byl problémový kluk, který šel z průšvihu do průšvihu. Nejhorší bylo, když se dal dohromady s Mírou, mladým chuligánem ze sousedního domu. Ani jsem se tomu nedivil, protože **vrána** k **vráně** sedá.

4. Každý den jsem na Žofii čekal před školou a nedal jsem se odbýt její lhostejností. Stál jsem tam v dešti, v mrazu i v horkém slunci. Nakonec se přeci jen rozhodla, že mě vyslechne. Věděl jsem, že trpělivost **růže** přináší.

5. Monika a Silva byly na táboře nerozlučné kamarádky. Ke konci pobytu si slíbily, že si budou denně psát a za rok navážou na své přátelství. Po návratu domů si ale ani jedna z nich na psaní nevzpomněla. Sejde z **očí,** sejde z mysli.

6. Marta měla nádherný dům, ale to vybavení! V obývacím pokoji byl zelený gauč, modré a hnědé křeslo, moderní stolek a starožitná almara. Neměla žádný vkus, prostě každý **pes** jiná ves.

7. Dovolenou jsme si užívali, moře bylo perfektní a počasí nám přálo. Po třech týdnech jsme se ale už těšili na odlet. Všude **dobře,** doma **nejlépe**.

8. Jirkův otec seděl už dva roky ve vězení za pojistné podvody. Jirka měl co chvíli nový telefon nebo počítač, i když peněz měl pomálu. Bylo jasné, že **jablko** nepadlo daleko od **stromu**.

9. Toníkova maminka pracovala jako uklízečka. Celé dny vytírala, luxovala, myla okna a starala se o perfektní čistotu všech domů v jejich ulici. Doma ale měli nepořádek, někdy i špínu a Toník jen málokdy našel ve skříni čisté oblečení. Děti se mu smály a říkaly, že kovářova **kobyla** a ševcova žena chodí bosa.

10. Všichni kluci z party se shodli, že z obchodu utečou. Když je potom chytili, Ondra všem ubrečeně říkal, že měli zůstat a ke všemu se přiznat. Po bitvě je každý **generál**.

11. Dvojčata se hádala neustále. Třeba kvůli jejich oblíbenému místu u stolu byl každý den oheň na **střeše**.

12. Ráno je **moudřejší** večera, řekla si Pavlína a rozhodla se, že dnes večer už ten příklad prostě nevypočítá, a tak se na něj vyspí a po snídani se na něj vrhne s čerstvou hlavou.

13. Na oslavě svých dvacátých narozenin jsem od dědečka dostal starou otlučenou škodovku, která sotva vyjela kopec před domem. Měl jsem obrovskou radost, i přes ty odřeniny na laku a mizerný výkon. Přece se říká, darovanému koni na **zuby** nekoukej.

14. Babička mi vždycky říkala, že nesmím chodit pozdě, mluvit sprostě, nahlas žvýkat a v kostele nosit čepici. Sám jsem ji ale několikrát slyšel nadávat dost nevybíravě, když se na dvoře přerazila o slepici. Babička prostě káže **vodu** a pije **víno**.

15. Na trénink dorazil ve starých kopačkách, neměl ani pořádný dres a brýle mu pořád klouzaly z nosu. Po písknutí se ale rozběhl nejrychleji ze všech, bravurně prokličkoval mezi hráči a vstřelil gól. Trenér se usmál a řekl: „Nesuď **knihu** podle obalu.“

16. Vanesa neměla se spolužačkami slitování. Posmívala se jejich snaze ve škole, pomlouvala jejich oblečení, nikdo a nic jí nebylo dost dobré. Na konci 9. třídy se jako jediná z nich nedostala na střední školu. Jasný příklad toho, že **pýcha** předchází pád.

17. Po noční bojovce všechny děti vyprávěly o vodníkovi, který seděl na břehu rybníka, bláznivě se chechtal a cákal na ně vodu. Když se ale šly i s vedoucím na místo podívat ve dne, zjistily, že to byla pokroucená vrba a hejno kachen. Strach má totiž velké **oči**.

18. Karel běhal každý den na Petřín a zpátky s těžkým batohem na zádech. Maraton pak zaběhl jako vítr, připadal si lehký a s přehledem závod vyhrál. Zvolil dobrý trénink a řídil se heslem: Těžko na **bojišti**, lehko na **cvičišti**.

19. Protože mi Jenda rozbil kolo a ani se neomluvil, schválně jsem mu na oplátku roztřískal jeho oblíbenou koloběžku. Oko za oko, **zub** za **zub**.

20. Martina se ani jednou nepřihlásila, koukala do knížky a zdálo se, že výklad učitele ani nevnímá. Z testu ale měla jako jediná jedničku a mohla tak pro celou třídu vybrat příští výlet. Často se říká, že **tichá** voda břehy **mele.**

21. Oliver rodičům nepřiznal, že má v žákovské už tři poznámky, a raději celou stránku vytrhl. Zanedlouho ale byly třídní schůzky a učitelka mamince všechno řekla. Na Olivera se pak oba rodiče zlobili nejvíc kvůli jeho podvodu. Oliver měl vědět, že lež má **krátké** nohy.

22. Alena doběhla do krámu pro rohlíky, připravila snídani pro celou rodinu a stihla si ještě zopakovat angličtinu. Její bratr šel do školy v polospánku a u testu na rozdíl od ní úplně propadl. Alena mu pak řekla, že přece ranní ptáče **dál doskáče**.

23. Táta mě požádal, abych postavil stan, zatímco půjde do lesa na dřevo. Nebavilo mě to a chtěl jsem už jít za partou, rychle jsem proto napnul plachtu, ledabyle zapíchl kolíky a utekl si hrát. V noci se nám stan úplně prověsil a do rána jsme byli mokří i se spacáky. Inu, práce kvapná, málo **platná**.

24. S Emou jsme si špitaly v lavici schované za učebnicí a tiše se hihňaly. Paní učitelka se na nás po chvíli podívala a pronesla: „Co je šeptem, to je **čertem,** holky už dost!“

25. Když jsem sháněl šikovného zedníka, nikdo o žádném nevěděl. Nakonec jsem si pokoj vyštukoval sám. Další den si manželka vzpomněla, že její bratranec je vyučený zedník a určitě by měl čas. Tomu tedy říkám přijít s křížkem po **funuse**.

26. Rozhodl jsem se nalepit tapety v celé klubovně bez pomoci ostatních. Rozstříhal jsem je a nalepil, ale i když jsem jich koupil dost, na jednu stěnu mi žádné nezbyly. Špatně jsem si to rozvrhl a už to nešlo vzít zpátky. Ne nadarmo mi kluci říkali: „Dvakrát **měř** a jednou **řež**.

27. Několikrát jsem tátovi opakovala, že mě do školy nemusí vozit a že dojedu těch pár zastávek sama. Pokaždé jen něco zamumlal a stejně šel nastartovat auto. Bylo to úplně zbytečné, stejně jako **hrách** na stěnu házet.

28. S Michalem jsme se znali už od školky, hráli jsme si tam vždycky jenom spolu. Když se odstěhoval, moc mě to mrzelo. Potkali jsme se znovu až na gymplu a hned jsme se do sebe zamilovali. Věděla jsem, že stará láska **nerezaví**.

29. Tomáše odmala učili, aby si po příchodu domů dvakrát umyl ruce. I když Tomáš to vždycky považoval za hloupost, ve svých padesáti letech se přistihl, že to tak skutečně dělá každý den. Zvyk je železná **košile**.

30. Nemusíš se bát, když ti ty zlomky teď nejdou. Stačí jen pořádně trénovat, počítat je každý den a určitě se to zlepší. Je jasné, že žádný **učený** z nebe nespadl.